

„Monitor Japoński” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną Japonii, ze szczególnym naciskiem na aktywność w regionie Europy Środkowo-Wschodniej i w Unii Europejskiej

DR MARCIN SOCHA

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersytet ŁÓDZKI

MONITOR JAPOŃSKI

LUTY 2025

Pierwsze rozmowy Ishiby Shigeru z Donaldem Trumpem

Najważniejszym wydarzeniem w lutym był długo oczekiwany szczyt przywódców Japonii i Stanów Zjednoczonych. Rozmowy należy ocenić jako sukces zarówno strony japońskiej, jak i amerykańskiej. Stanom Zjednoczonym zależy głównie na zmniejszeniu deficytu w handlu z Japonią. Administracja premiera Ishiby uzyskała najważniejsze gwarancje dotyczące bezpieczeństwa oraz przyszłej współpracy handlowo-inwestycyjnej.

I. WYDARZENIA SZCZEBŁA CENTRALNEGO

4 lutego: liczba japońskich rezydentów w Chinach najniższa od 20 lat. Liczba japońskich rezydentów w Chinach spadła poniżej 100 000 po raz pierwszy od 20 lat. W ciągu 12 lat japońska populacja spadła o około 60% w Pekinie i około 50% w Dalian. Liczba Japończyków mieszkających w Chinach wzrosła po przystąpieniu tego kraju do WTO w 2001 roku. W związku z rosnącymi wynagrodzeniami i licznymi zagrożeniami politycznymi, liczba japońskich firm otwierających działalność w ChRL co roku jest coraz mniejsza.

8 lutego: spotkanie Ishiby Shigeru z Donaldem Trumpem. Premier Shigeru Ishiba po raz pierwszy spotkał się z prezydentem USA Donaldem Trumpem w Waszyngtonie. W odróżnieniu do wcześniejszych negocjacji z przywódcami europejskimi, rozmowy przebiegły w bardzo przyjaznej i spokojnej atmosferze. Przywódcy mówili o zapoczątkowaniu „nowego złotego wieku” stosunków japońsko-amerykańskich. Prezydent Trump bardzo ciepło wypowiedział się o nowym japońskim przywódcy i wspominał przyjaźń ze zmarłym premierem Abe Shinzo. Głównym celem Waszyngtonu jest zmniejszenie deficytu w handlu z Japonią. Prezydent Stanów Zjednoczonych wyraźnie zaznaczył, że Japonia może zostać objęta nowymi cłami, które zostaną wprowadzone jeszcze w lutym. Waszyngton liczy na zmniejszenie deficytu dzięki zwiększeniu eksportu surowców energetycznych, głównie gazu LNG, do Japonii.

Kolejnym kluczowym obszarem, negocjacji były kwestie bezpieczeństwa. Premierowi Ishibie udało się uzyskać obietnice Donalda Trumpa dotyczące bezwzględnych gwarancji traktatowych i dalszego rozwoju współpracy wojskowej i strategicznej. Prezydent zapewnił, że „Stany Zjednoczone są

całkowicie zaangażowane w bezpieczeństwo Japonii”. Potwierdzono współpracę w ramach istniejących formatów, także tych zapoczątkowanych podczas kadencji prezydenta Joe Bidena. Sojusz amerykańsko-japoński pozostaje kluczowym elementem „pokoju, bezpieczeństwa i dobrobytu w regionie Indo-Pacyfiku”. Obaj przywódcy zamierzają kontynuować współpracę między „krajami o podobnych poglądach”. Istniejące formaty takie jak Japonia-Australia-Indie-USA (Quad), Japonia-USA-Republika Korei (ROK), Japonia-USA-Australia i Japonia-USA-Filipiny będą nadal rozwijane.

Przywódcy ogłosili również zacieśnienie współpracy w zakresie sprzętu i technologii obronnych. Kluczowym elementem będzie unowocześnienie i transformacja ram dowodzenia i kontroli wspólnych działań wojskowych. Przywódcy będą rozwijać współpracę w zakresie dostarczania sprzętu obronnego i technologii, w tym wspólnej produkcji, rozwoju i utrzymania zdolności bojowych. Istotnym krokiem ma być dalsza integracja łańcuchów dostaw i wzmocnienie zdolności amerykańskiego i japońskiego przemysłu obronnego.

Kolejnym elementem wzmocniania sojuszu ma być rozwój współpracy w zakresie krytycznych technologii. Japonia i Stany Zjednoczone będą współpracować, aby osiągnąć przewagę w takich obszarach jak sztuczna inteligencja, obliczenia kwantowe i produkcja nowoczesnych półprzewodników. Współpraca i handel mają być rozwijane w oparciu o „wolny i sprawiedliwy porządek gospodarczy w regionie Indo-Pacyfiku”. Japonia i Stany Zjednoczone będą również pracować na rzecz dywersyfikacji łańcuchów dostaw minerałów krytycznych oraz rozwijać technologię i wdrażanie najnowocześniejszych małych reaktorów modułowych i innych zaawansowanych technologii jądrowych.

13 lutego: Tajwan zabiega o podpisanie umowy handlowej z Japonią. Rząd w Tajpej poinstruował swoich dyplomatów, aby lobbowali rozpoczęcie rozmów handlowych z administracją Ishiby Shigeru. Minister spraw zagranicznych Tajwanu Lin Chia-lung zlecił ambasadzie w Tokio rozpoczęcie konsultacji się z japońskim rządem i negocjacji za pośrednictwem istniejących dwustronnych platform gospodarczych i handlowych. Strona japońska obawia się politycznych reperkusji podpisania partnerstwa gospodarczego z Tajwanem, zwłaszcza w kontekście postępujących rozmów dyplomatycznych z Pekinem. Rząd w Tajwanie ma nadzieję, że Japonia podąży za takimi państwami jak Wielka Brytania i Stany Zjednoczone. Rząd w Londynie podpisał rozszerzone partnerstwo handlowe z Tajwanem w 2023 roku. W przyszłości obie strony zamierzają zawrzeć umowy dotyczące handlu cyfrowego, inwestycji i energii odnawialnej. Tajwan i Stany Zjednoczone również rozwijają nowe kanały współpracy handlowej i technologicznej.

15 lutego: zwiększenie aktywności chińskiej floty w pobliżu japońskich wysp. Japońskie ministerstwo obrony poinformowało o znacznym nasileniu aktywności chińskiej floty w pobliżu południowo-zachodnich wybrzeży Japonii. Minister obrony Nakatani Gen poinformował, że chińskie okręty wojenne przeplęły przez wody wokół południowo-zachodnich wysp Japonii 68 razy w 2024 roku. To ponad trzykrotnie więcej niż w roku 2021. Ministerstwo potwierdziło około 1200 startów i lądowań samolotów z chińskich lotniskowców na Oceanie Spokojnym. W zeszłym roku doszło również do pierwszego wtargnięcia chińskiego samolotu wojskowego w japońską przestrzeń powietrzną. Po raz pierwszy chiński lotniskowiec wpłynął do strefy przyległej sąsiadującej z wodami terytorialnymi Japonii. Ministerstwo Obrony wyraziło poważne zaniepokojenie nasilającą się aktywnością chińskiej floty.

15 lutego: japoński rząd wprowadza nowe regulacje dotyczące zarządzania kryzysowego. Japoński rząd podjął decyzję o zmianie wytycznych dotyczących promowania bezpieczeństwa gospodarczego, torując drogę do tymczasowego przejęcia fabryk produkujących krytyczne towary, takie jak półprzewodniki i produkty medyczne. Celem zmian jest uzyskanie zdolności szybkiego zwiększenia produkcji kluczowych produktów takich jak np. środki medyczne oraz zapobieganie wyciekowi ważnych technologii produkcyjnych za granicę. Obecna ustawa o promocji bezpieczeństwa gospodarczego określa niektóre towary jako niezbędne dla życia społeczeństwa i ustanawia mechanizm finansowego wspierania inwestycji kapitałowych. Obejmuje ona 12 dziedzin, w tym półprzewodniki i akumulatory. Prawo przewiduje zastosowanie wyjątkowych środków w przypadkach, gdy zapewnienie stabilnych dostaw jest utrudnione, ale nie określa konkretnych metod, takich jak tymczasowe przejęcie obiektów przez instytucje rządowe.

16 lutego: Japończycy pozytywnie ocenili szczyt Trump-Ishiba. Badanie opinii publicznej przeprowadzone przez Kyodo News wykazało, że ponad połowa respondentów wysoko oceniło pierwsze spotkanie premiera Japonii Shigeru Ishiby i prezydenta USA Donalda Trumpa w Waszyngtonie. Wskaźnik poparcia dla gabinetu Ishiby wzrósł o kilka punktów procentowych do 39,6 procent.

17 lutego: wysocy rangą talibowie odwiedzili Japonię po raz pierwszy od przejęcia władzy. Nippon Foundation poinformowała o nieoficjalnej wizycie przedstawicieli Talibów w Japonii. Urzędnicy mają rozmawiać z przedstawicielami fundacji na temat sposobów przyszłego budowania narodu. Specjalny przedstawiciel Ministerstwa Spraw Zagranicznych w Afganistanie, Ando Toshihide, planuje spotkać się z delegacją. Główny Sekretarz Gabinetu Hayashi Yoshimasa stwierdził, że wizyta, pomimo jej prywatnego charakteru, uzupełnia wysiłki japońskiego rządu na rzecz współpracy ze społecznością

międzynarodową w celu „wprowadzenia zmian w reżimie talibów”, takich jak kwestie praw człowieka i praw kobiet.

21 lutego: nowe amerykańskie cła uderzą w japoński sektor produkcji półprzewodników. Prezydent Donald Trump podpisał rozporządzenie nakładające dodatkowe 25% cła na import stali i aluminium. Wygląda na to, że nowe cła nie zaszkodzą japońskim producentom samochodów. Nowe taryfy obejmą 123 produkty, w tym sprzęt do produkcji chipów i części do produkcji samolotów. Według Departamentu Handlu USA, wartość eksportu części i materiałów do produkcji chipów eksportowanych z Japonii do Stanów Zjednoczonych przekroczyła 1,34 miliarda dolarów. [Japoński rząd natychmiast zwrócił się z prośbą](#) o wykluczenie japońskich producentów z nowych ceł.

21 lutego: Japonia, Stany Zjednoczone i Korea Południowa będą współpracować w zakresie nowych technologii energetycznych. W 2025 roku zostaną powołane ramy dla wspólnych badań w dziedzinach ważnych dla bezpieczeństwa gospodarczego, w tym energii wodorowej. Oczekuje się, że inicjatywa obejmie cztery projekty: dwa w dziedzinie energetyki obejmujące wodór, technologie obliczeniowe, monitorowanie cyberprzestrzeni i produkcję czujników. W projekcie weźmie udział łącznie 10 instytucji badawczych, w tym japoński National Institute of Advanced Industrial Science and Technology, Sandia National Laboratories w USA oraz Korea Institute of Science and Technology.

22 lutego: Japonia zwiększy wsparcie dla Filipin w obszarze monitorowania Morza Południowochińskiego. Japonia i Filipiny rozwijają współpracę wojskowo-wywiadowczą. Minister obrony Nakatani Gen odwiedzi Manilę w celu podpisania nowych porozumień o współpracy. Japonia planuje zwiększyć wsparcie dla działań Filipin w zakresie nadzoru na Morzu Południowochińskim i rozpocząć przygotowania do podpisania umowy o wymianie danych wywiadowczych, aby lepiej monitorować działania wojskowe Chin. Tokio oferuje eksport systemu kontroli, który zarządza danymi z wielu źródeł radarowych wykorzystywanych do wykrywania samolotów i pocisków rakietowych.

24 lutego: administracja Ishiby traci poparcie z powodu rosnącej inflacji. W najnowszym sondażu Nikkei/TV Tokio wskaźnik poparcia dla gabinetu japońskiego premiera Shigeru Ishiby ponownie spadł do 40%, co oznacza spadek o 3 punkty procentowe w porównaniu do styczniowej ankiety. Wskaźnik dezaprobaty wzrósł o 2 punkty procentowe do 52%, najwyższego jak dotąd poziomu. Tym samym premierowi nie udało się utrzymać wzrostu poparcia po zakończeniu rozmów z prezydentem Donaldem Trumpem. Największym wyzwaniem dla japońskiego rządu jest wzrost inflacji i oraz gwałtowny wzrost cen na rynku żywności.

28 lutego: administracja Ishiby zabezpieczyła poparcie opozycji dla ustawy budżetowej. Partia Liberalno-Demokratyczna (PLD) premiera Shigeru Ishiby potrzebuje współpracy ze strony politycznych rywali w celu uchwalenia ustawy budżetowej, która musi zostać przyjęta do końca marca. Ustawa zawiera szereg cięć podatkowych, których celem jest walka z rosnącym wzrostem cen. Poziom inflacji w styczniu wzrósł do 4%. Wygląda na to, że administracji Ishiby Shigeru uda się przegłosować ustawę. Wstępne porozumienie z prawicową Japońską Partią Innowacji w sprawie zniesienia czesnego w szkołach średnich i obniżenia składek na ubezpieczenie społeczne powinno zapewnić głosy potrzebne do jej przyjęcia. Niestety rozmowy z innymi ugrupowaniami opozycyjnymi dotyczące podniesienia ulg podatkowych utknęły w martwym punkcie, a największa partia opozycyjna CDP dąży do opóźnienia głosowania. Przegłosowanie ustawy budżetowej będzie testem skuteczności mniejszościowego rządu Ishiby i może zadecydować o jego przyszłości.

KOMENTARZ

Najważniejszym wydarzeniem w lutym było pierwsze spotkanie premiera Ishiby Shigeru z prezydentem Donaldem Trumpem.

Szczyt można uznać za sukces dyplomatyczny premiera Ishiby i prezydenta Trumpa. Podczas rozmów zapowiedziano rozwój współpracy w kluczowych obszarach relacji dwustronnych. Przywódcy zasygnalizowali także szereg wyzwań i problemów, które powinny zostać rozwiązane w następnych latach. Głównym celem Waszyngtonu jest zmniejszenie deficytu w handlu z Japonią. Prezydent Trump wyraźnie zaznaczył, że Japonia może zostać objęta nowymi cłami, które zostaną przedstawione jeszcze w lutym. Na tym polu japońska administracja także może pochwalić się pewnymi sukcesami. [W 2024 roku Stany Zjednoczone odnotowały deficyt w wysokości 68,5 mld USD](#) w handlu towarami z Japonią. W porównaniu z rokiem 2023 deficyt zmniejszył się o około 3 mld USD. Japoński przywódca dobrze przygotował się do spotkania zaznaczając, że Japonia jest największym bezpośrednim inwestorem zagranicznym w USA od pięciu lat. Premier zapowiedział dalszy rozwój inwestycji wspierany przez japoński rząd do poziomu 1 biliona dolarów.

Głównym zadaniem stojącym przed japońskim rządem będzie poszukiwanie sposobów na ominięcie amerykańskich ceł na stal i aluminium. [Tuż po powrocie do Japonii premier Ishiba wyraził nadzieję](#), że japońskim eksporterom uda się uniknąć wyższych ceł w USA. Premier zapewnił, że prezydent Trump docenia ogromne inwestycje Japonii w USA i amerykańskie miejsca pracy, które tworzą.

Niestety wygląda na to, że część japońskiego biznesu nie uniknie negatywnych skutków polityki handlowej Waszyngtonu.

Podczas pierwszej kadencji Donalda Trumpa administracja premiera Abe Shinzo proponowała zwiększenie importu ze Stanów Zjednoczonych dzięki rekordowym zamówieniom w sektorze zbrojeniowym. Podczas tej kadencji Waszyngton liczy na zmniejszenie deficytu dzięki zwiększeniu eksportu surowców energetycznych do Japonii. [Prezydent Trump obiecał](#), że wkrótce Japonia zacznie importować „rekordowe ilości” amerykańskiego gazu skroplonego LNG. Kluczową inwestycją w tym obszarze ma być zakończenie nowego projektu wydobywania gazu ziemnego na Alasce.

Należy również zaznaczyć, że Premierowi Ishibie udało się uzyskać [zapewnienia Donalda Trumpa dotyczące bezwzględnych gwarancji traktatowych](#) i dalszego rozwoju współpracy wojskowej i strategicznej. Prezydent zapewnił, że „Stany Zjednoczone są całkowicie zaangażowane w bezpieczeństwo Japonii”. Potwierdzono również współpracę w ramach istniejących formatów, także tych zapoczątkowanych podczas kadencji prezydenta Joe Bidena. We wspólnym oświadczeniu znalazły się bezpośrednie odniesienia do działań Chińskiej Republiki Ludowej. Obaj przywódcy wyrazili zdecydowany sprzeciw wobec prób podejmowanych przez Chińską Republikę Ludową w celu zmiany status quo na Morzu Wschodniochińskim i Południowochińskim. Obaj przywódcy podkreślili znaczenie utrzymania pokoju i stabilności w Cieśninie Tajwańskiej oraz wyrazili poparcie dla partycypacji Tajwanu w działaniach organizacji międzynarodowych. Japonia uzyskała zapewnienie, że amerykański parasol nuklearny i gwarancje traktatowe mają zastosowanie do spornych wysp Senkaku.

Podsumowując deklaracje dotyczące polityki handlowo-inwestycyjnej, administracja Ishiby Shigeru dobrze przygotowała się do transakcyjnego podejścia Donalda Trumpa do polityki zagranicznej. Japońska opozycja i przedstawiciele mediów z wielką obawą patrzyli na przygotowania do spotkania z prezydentem Stanów Zjednoczonych, zwłaszcza po serii bardzo konfrontacyjnych spotkań Donalda Trumpa z innymi sojusznikami Waszyngtonu. Podkreślano brak odpowiedniego przygotowania premiera Ishiby do takich rozmów. Tuż przed wyjazdem do Waszyngtonu japoński premier brał udział w specjalnych sesjach doradczych z personelem MSZ, byłym premierem Kishidą Fumio a nawet wdową po zmarłym byłym premierze Abe. Spokojny i przyjacielski przebieg rozmów pokazał, że jego wysiłki się opłaciły. Po powrocie do Japonii premier mógł pochwalić się wyraźnym sukcesem dyplomatycznym. Możliwe, że nawiązanie bliższych relacji z amerykańskim prezydentem przełoży się na silniejszą pozycję mniejszościowego rządu Ishiby, który musi szukać poparcia opozycji dla kluczowych ustaw.

Podobnie jak w przypadku administracji Abe Shinzo zaprezentowano coraz większy wkład japońskiego biznesu w rozwój inwestycji i tworzenie nowych miejsc pracy w Stanach, co zostało pozytywnie przyjęte przez prezydenta Trumpa. Japonia zgodziła się również na stopniowe zmniejszanie deficytu handlowego poprzez zwiększenie importu ze Stanów Zjednoczonych. Japońskiemu rządowi udało się uzyskać kluczowe gwarancje bezpieczeństwa i dalszego rozwoju istniejących mechanizmów współpracy. Dlatego też można stwierdzić, że szczyt spełnił swoją najważniejszą rolę, jaką było uspokojenie niepewnych nastrojów wśród polityków i przedsiębiorców. Nie wiadomo jednak jak bardzo administracja Donalda Trumpa będzie angażować się w rozwijanie współpracy w ramach QUAD, oraz współpracy trójstronnej z Koreą Południową i Filipinami. Należy oczekiwać, że w nadchodzących miesiącach pojawią się nowe propozycje rozwijania współpracy regionalnej, przygotowane przez nową administrację.

II. JAPONIA W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ

11 lutego: Ukraina otrzymała kolejny japoński grant na cele odbudowy.

Ukraiński rząd zatwierdził projekt umowy z Japonią w celu pozyskania dotacji w wysokości 58 milionów dolarów na projekty odbudowy. Fundusze zostaną przekazane za pośrednictwem Japońskiej Agencji Współpracy Międzynarodowej (JICA). Premier Denys Shmyhal wyraził wdzięczność za „konsekwentne, niezachwiane wsparcie” Japonii i podkreślił, że Ukraina kontynuuje współpracę z partnerami w celu zabezpieczenia środków na odbudowę. Od 2022 roku, Japonia przeznaczyła ponad 12 miliardów dolarów na pomoc humanitarną i gospodarczą dla Ukrainy.

21 lutego: Japonia obiecuje dalsze wspieranie walki Ukrainy podczas szczytu G20.

Minister spraw zagranicznych Iwaya Takeshi zaoferował wsparcie dla Ukrainy w obliczu trwającej inwazji Rosji, obiecując dalsze wsparcie finansowe i dyplomatyczne na spotkaniu Grupy 20 w Johannesburgu. W odpowiedzi na napięcia między Ukrainą a administracją prezydenta USA Donalda Trumpa, minister Iwaya podkreślił, że Japonia z zadowoleniem przyjmuje „różne wysiłki dyplomatyczne podejmowane obecnie w celu osiągnięcia pokoju”. Minister zaznaczył jednak jak ważne jest przeciwstawienie się Moskwie, nazywając wojnę „poważnym wyzwaniem dla rządów prawa”.

25 lutego: premier Ishiba nawołuje do dalszego wsparcia dla Ukrainy podczas szczytu G7.

Japoński premier Ishiba Shigeru powiedział, że przywódcy Grupy Siedmiu powinni być zjednoczeni w przywracaniu pokoju w rozdartej wojną Ukrainie. Ishiba zaznaczył, że G7 powinna uważać, aby proces pokojowy

nie pozostawił miejsca na „błędną lekcję”, pozwalającą na zmianę status quo siłą, i miał nadzieję, że wysiłki dyplomatyczne, w tym te podejmowane przez Stany Zjednoczone, przyniosą zakończenie konfliktu.

28 lutego: wizyta ministra Radosława Sikorskiego w Japonii. Japoński minister spraw zagranicznych Iwaya Takeshi i polski minister spraw zagranicznych Radosław Sikorski uzgodnili czteroletni plan działania, zobowiązując się do dalszego „wielowymiarowego wsparcia” dla Ukrainy. Jednocześnie minister Sikorski zapewnił, że Polska nie ma zamiaru wysłać wojsk na terytorium Ukrainy w ramach ewentualnych misji pokojowych. Polska może jednak stać się zapleczem logistycznym dla działań innych oddziałów pokojowych. Japonia i Polska zobowiązały się do wzmocnienia współpracy w zakresie „odbudowy i rekonstrukcji” Ukrainy, w tym pomocy w budowaniu potencjału bezpieczeństwa. Podczas rozmów mówiono o „nierozłączności” bezpieczeństwa Europy i Indo-Pacyfiku. Ministrowie potępilli również „rosnącą współpracę wojskową” Rosji i Korei Północnej oraz sprzeciwili się „wszelkim jednostronnym próbom zmiany status quo siłą lub przymusem” na morzach Wschodnio- i Południowochińskim.

[Polska delegacja spotkała się również z japońskim ministrem obrony](#) Nakatanim Genem, zapowiadając dalszy rozwój współpracy wojskowej. Sikorski wyjaśnił, że UE ma plan stworzenia „banku zbrojeniowego” w celu zabezpieczenia wydatków na obronność i zwiększenia zdolności obronnych. Minister Sikorski ze spokojem odniósł się do ostatniego pogorszenia relacji pomiędzy Donaldem Trumpem a Wołodymyrem Zełeńskim. Polskie MSZ będzie ze spokojem reagować na działania prezydenta USA i poczeka na konkretne działania.

KOMENTARZ

W lutym warto zwrócić uwagę na ostrożną, lecz stanowczą postawę japońskiego rządu w związku z pogorszeniem relacji na linii Kijów-Waszyngton. W lutym administracja Ishiby Shigeru wielokrotnie podkreślała zwoje niezachwiane zaangażowanie w pomoc gospodarczą i dyplomatyczną dla Ukrainy. Japońska administracja bardzo ostrożnie wypowiada się o ostatnich działaniach administracji Donalda Trumpa, doceniając jego wysiłki zmierzające do zawarcia pokoju pomiędzy Kijowem a Moskwą. Jednocześnie premier Ishiba i szef MSZ Iwaya wielokrotnie podkreślali, że nie można pozwolić Rosji na jednostronną zmianę status quo i utrzymanie wszystkich zdobyczy terytorialnych.

Ostrożne stanowisko było również widoczne podczas spotkania z polskim ministrem spraw zagranicznych. Minister Sikorski podpisał ze swoim odpowiednikiem „czteroletni” plan wsparcia dla Ukrainy. Szef polskiego MSZ wyjaśnił również polskie stanowisko dotyczące ewentualnego wysłania wojsk pokojowych na terytorium Ukrainy. Jednym z istotnych efektów spotkania może być zacieśnienie współpracy wojskowej w ramach polsko-japońskiego partnerstwa strategicznego. Polska delegacja podkreśliła również gotowość naszego kraju do pełnienia funkcji bazy gospodarczej i logistycznej dla działań związanych z wprowadzaniem pokoju i odbudową Ukrainy.

III.SYTUACJA GOSPODARCZA

4 lutego: Japonia zwiększa inwestycje w morskie farmy wiatrowe. Japonia dąży do zwiększenia produkcji japońskich części do farm wiatrowych w celu zbudowania lokalnego łańcucha dostaw z udziałem inwestycji zagranicznych. Minimalna ilość komponentów wyprodukowanych w Japonii w sektorze energetyki wiatrowej ma wzrosnąć do 70% do roku 2040. Japonia nie ma własnych producentów turbin wiatrowych i opiera się na imporcie podstawowych komponentów. Zachodnie firmy, takie jak GE Vernova, Vestas i Siemens Gamesa Renewable Energy dominują w branży.

12 lutego: zapowiedź kolejnych japońskich inwestycji na terenie USA. Podczas rozmów z prezydentem Donaldem Trumpem premier Ishiba zaznaczył, że Japonia od sześciu lat pozostaje największym źródłem inwestycji zagranicznych w Stanach Zjednoczonych, co przyczynia się do tworzenia wielu miejsc pracy. Administracja premiera Ishiby prowadzi stałe konsultacje z biznesem i wspiera działania japońskich firm, które planują ekspansję na terenie Stanów Zjednoczonych. Toyota Motor i spółka Toyota Tsusho zbudowały w Karolinie Północnej fabrykę akumulatorów samochodowych o wartości 14 miliardów dolarów. , która Honda Motor rozpocznie produkcję pojazdów elektrycznych w USA, przeznaczając 1 miliard dolarów na modernizację zakładów produkcyjnych w Ohio. Nissin Foods Holdings uruchomi nowy zakład produkcyjny instant-ramenu w USA, a firma Kikkoman buduje fabrykę sosu sojowego w Wisconsin.

14 lutego: Donald Trump angażuje się w negocjacje dotyczące przejęcia U.S. Steel. Prezydent Donald Trump zamierza bezpośrednio zaangażować się w rozmowy dotyczące przejęcia US Steel przez Nippon Steel. Podczas spotkania. Z premierem Ishibą prezydent zasugerował, że Nippon Steel powinno zrezygnować z projektu przejęcia US Steel za 14 miliardów dolarów i zamiast tego dokonać „inwestycji, a nie zakupu”, co pozwoli US Steel na pozostanie niezależną amerykańską spółką. Prezydent Trump powiedział, że spotka się z

kierownictwem Nippon Steel oferując „mediację i arbitraż”. Następnie Donald Trump oświadczył, że nic nie stoi na przeszkodzie zakupu mniejszościowego udziału akcji przez Nippon Steel, tak długo jak U.S. Steel pozostanie amerykańską spółką.

14 lutego: japoński rząd uwalnia zapasy ryżu w odpowiedzi na wzrost cen.

Minister rolnictwa Eto Taku poinformował, że rząd uwolni do 210 000 ton ryżu z zapasów przeznaczonych do interwencji kryzysowych. Japoński rząd próbuje zahamować wzrost cen spowodowanych rekordowymi letnimi upałami, działaniami spekulacyjnymi i problemami z dystrybucją. Minister Eto zauważył, że rząd zwykle nie interweniuje na rynku ryżu, ale przyznał, że ostatnie gwałtowne podwyżki cen „miały znaczący wpływ na życie ludzi”. Japońskie zapasy ryżu spadły do najniższego poziomu od 1999 roku w związku z boomem turystycznym i niskimi plonami. W ostatnich miesiącach ceny ryżu wzrosły o niemal 50%. Cena detaliczna 5-kilogramowego worka japońskiego ryżu wynosiła 3 688 jenów (24 USD), zgodnie z ankietą rządową, co oznacza wzrost z 2 023 jenów w porównaniu z cenami z ubiegłego roku.

17 lutego: japońska gospodarka rozwija się szybciej niż zakładano.

Japońska gospodarka wzrosła w ujęciu rocznym o 2,8% w kwartale październik-grudzień, co przewyższyło prognozy. Silny popyt krajowy i wydatki firm zapewniły ożywienie w ostatnim kwartale. Dobre dane wspierają plan Banku Japonii dotyczący dalszego podnoszenia stóp procentowych i normalizacji polityki pieniężnej. Konsumpcja w sektorze prywatnym, która stanowi ponad połowę produkcji gospodarczej, wzrosła o 0,1%, w porównaniu z rynkowymi szacunkami spadku o 0,3%.

18 lutego: szansa na przyspieszenie wydobycia LNG na Alasce.

Prezydent Donald Trump zapowiedział znaczne zwiększenie amerykańskiego eksportu LNG do Japonii. Premier Ishiba stwierdził, że jego kraj jest również zainteresowany importem bioetanolu, amoniaku i innych zasobów energetycznych. Podczas pierwszej kadencji Donalda Trumpa eksport LNG z USA do Japonii zaczął wyraźnie rosnąć. Stany Zjednoczone z dziesiątego miejsca w 2018 roku wskoczyły na czwartą pozycję na liście japońskich dostawców LNG w roku 2023. Kluczowym posunięciem w obszarze energetycznym ma być szybsze uruchomienie projektu wydobycia skroplonego gazu ziemnego o wartości 44 miliardów dolarów na dalekiej północy stanu Alaska. Przez wiele lat projekt borykał się z licznymi opóźnieniami z powodu rosnących kosztów i problemów infrastrukturalnych.

26 lutego: rząd zatwierdził ustawę, która zmusza zanieczyszczające firmy do przystąpienia do mechanizmu handlu CO2. Japońskie firmy, które emitują 100 000 lub więcej ton dwutlenku węgla rocznie, będą musiały uczestniczyć w

systemie handlu emisjami dwutlenku węgla. Rewizja ustawy o promowaniu zielonej transformacji zostanie przedłożona na bieżącej sesji Sejmu, w celu nałożenia na firmy, które przekroczą kwoty, obowiązku rozpoczęcia handlu w roku fiskalnym 2027. Obowiązek obejmie od 300 do 400 firm, które odpowiadają za około 60 procent emisji gazów cieplarnianych w kraju. W ramach systemu rząd będzie przydzielał uprawnienia do emisji każdej firmie w każdym roku podatkowym. Firmy, które emitują mniej niż przydzielone im kwoty, mogą sprzedać nadwyżkę jednostek emisji innym firmom.

28 lutego: Nippon Steel nie rezygnuje z planów zakupu U.S. Steel. Nippon Steel zapowiada kontynuowanie działań mających na celu przejęcie US Steel. Firma zaprzecza doniesieniom, prezydenta Donalda Trumpa, który stwierdził, że Nippon Steel jest już zainteresowana jedynie jedynie „inwestycją” a nie zakupem pakietu kontrolnego akcji. Prezes Nippon Steel Tadashi Imai stwierdził, że jego firma planuje przeprowadzić rozmowy z przedstawicielami rządu USA w celu wznowienia fuzji. Donald Trump zapowiedział jednak, że zablokuje plany przejęcia amerykańskiej firmy.

KOMENTARZ

W sektorze gospodarczym podobnie jak w wydarzeniach szczybla centralnego, najważniejszym wydarzeniem było spotkanie prezydenta Donalda Trumpa z premierem Ishibą Shigeru. Premier ishiba zaznaczył, że Japonia od sześciu lat pozostaje największym źródłem inwestycji zagranicznych w Stanach Zjednoczonych, co przyczynia się do tworzenia wielu miejsc pracy. Administracja Ishiby prowadzi stałe konsultacje z biznesem i wspiera działania japońskich firm, które planują ekspansję na terenie Stanów Zjednoczonych. Wśród najważniejszych inwestycji należy wymienić rozbudowę produkcji firm z sektora automotive, Toyoty i Hondy oraz budowę nowych fabryk w sektorze produkcji żywności. Należy zauważyć, że japoński biznes inwestuje nie tylko w sektorze produkcyjnym, ale także w nowych branżach takich jak sztuczna inteligencja. [Grupa SoftBank ma zainwestować 20 miliardów dolarów](#) w ramach projektu rozwoju infrastruktury AI realizowanego wspólnie z OpenAI i Oracle. Według prezesa SoftBanku, inwestycje w ramach całej inicjatywy wyniosą łącznie 500 miliardów dolarów.

Podczas spotkania nieoczekiwanie poruszono również problem zablokowanego przejęcia U.S. Steel, który w ostatnich miesiącach był poważnym źródłem niepokoju wśród przedstawicieli japońskiego biznesu. Prezydentowi Donaldowi Trumpowi skutecznie udało się zminimalizować negatywne emocje związane z

zablokowaniem przejęcia. Amerykański przywódca „narzucił” swoją wizję rozwiązania problemu, polegającą na zakupie mniejszościowego pakietu akcji przez Nippon Steel. Prezydent zaoferował bezpośrednie zaangażowanie w rozmowy ze stroną japońską. Jego rozwiązanie nie zostało jednak zaakceptowane przez kierownictwo Nippon Steel, które zapowiada dalszą walkę i doprowadzenie transakcji przejęcia do końca.

Podsumowując, efekty spotkania Ishiba-Trump doprowadziły do wyraźnego uspokojenia w wielu gospodarczych, w tym w sektorze produkcji samochodów. Nie uda się jednak uniknąć wszystkich konsekwencji zaostrzenia amerykańskiej polityki celnej. Dowodem tego mogą być spodziewane efekty nałożenia nowych ceł na wybrane produkty stalowe i aluminiowe, które pośrednio uderzają w interesy producentów półprzewodników i części samolotowych.

W lutym warto również zwrócić uwagę na coraz wyraźniej odczuwalne skutki inflacji wśród japońskich konsumentów. Pomimo tego, że notowania gabinetu premiera Ishiby wyraźnie wzrosły po zakończeniu rozmów z Donaldem Trumpem, pod koniec miesiąca można było zaobserwować wyraźny wzrost niezadowolenia społecznego, wywołany odczuwalnym wzrostem cen. Uwzględniając ceny żywności, styczniowa inflacja w Japonii wzrosła do 4,0% z 3,6% w poprzednim miesiącu, co oznacza najwyższy odczyt od stycznia 2023 roku. Zdaniem większości konsumentów decyzja o uwolnieniu japońskich rezerw ryżu została podjęta zbyt późno i nie uchroniła obywateli przed prawie dwukrotnym wzrostem cen.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

